

TELEGRAFUL ROMAN.

Telegrafulu iese de doua ori pe septemana: joia si Duminica. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gal'a, prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Nr 26. ANULU XII.

Sabiu, in 29 Martiu 1864.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4. fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litero mici, pentru a doua ora cu 5 1/2. cr. s. pentru a treia repetire cu 3 1/2. cr. v. fa

Sinodulu.

Siedinti'a a II., tinuta in 23 Martiu 1864.

Esc. Sea D. Presiedinte, invitatu prin o deputatiune, se priimesce cu acclamatuni de bucuria.

La cetirea protocolului siedintiei trecute prin secret. P. Prot. P a p i u, venindu vorb'a „secretaru“, D. Prof. L e n g e r u cere cuventu, si cu privire la publicitatea siedintieloru propune, a se substitui terminulu „secretariu“ prin „notariu“. D. Dr. G l o d a r i u, dandu si o deductiune istorica despre originea cuventului „Secretariu“, se alatura langa parerea D. L e n g e r u si se folosesce de ocaziunea data, pentru de a pune intrebarea: deca siedintiele sunt publice ori nu? Digresandu insa prin acest'a dela ordinea dilei, mai multe voci, si d. Presiedinte lu rechiamo la ordine. D-lu B o l o g ' a inca aru dori a se mai desbata cuventulu „Secretariu“; d. G a i t a n u cere a se accepta cetirea protocolului pana la capetu. (Voci: Asia e!). Dupa ce d. G l o d a r i u de nou cere cuventu, insa nu i se pote da, d. P r e s i e d i n t e roga pre membrii Sinodului, ca de ore ce aici n'avemu sa facemu gramatica, sa nu perdemu tempulu pentru nisce cuvinte fara de nici o insemnatate. D. B r a n u d e L e m e n y constatza, ca scopulu verificarei protocolului e, de a vede ca suntu ore tote puse asia, dupa cumu s'au intemplat; de aceea deca Sinodulu eri au alesu secretari, astadi in protocolu nu pote lua altu cuventu. Pe venitoriu insa i potemu numi cumu vomu vrea. D-lu G a i t a n u repetiesce asertulu seu, ca in decurgerea cetirei protocolului nu se potu face observatiuni, acumu insa, dupa incheierea cetirei, are sa observe, ca in protocolu s'a disu, ca pre secretarii i-a denumitu d. Presiedinte, pecandu adeverulu e, ca Ven. Sinodu a rogatu pre Esc. Sea sa-i propuna, observandu proportiunea de doue parti din mireni si un'a parte din cleru. (Asia e!)

Dlu Presiedinte aduce la cunoscinti'a Sinodului, ca pe bas'a conclusului de eri au invitatu si pre d. Vice-Colonelu Paulu, pre care astadi si are onore a-lu saluta in mijloculu nostru. (Sa traiasca!) Asemenea, ca au mai sositu patru deputati, si adica: dlu controloru Filipescu din Comit. Solnocului dinlauntru, dlu Constantinu Apostolu senatoru magistratualu din Hatiegu, P. Georgiu Reulu din Ludosiulu mare si dlu Visarionu Romanu din tractulu Ternavei de josu. (Se priimescu ca verificati.)

La ordinea dilei e continuarea raportului episcopescu; dlu Dr. G l o d a r i u cere inca odata cuventu, pentru de a intreb'a, deca siedintiele sunt publice, ori nu? (Claritate.) Dlu P u s c a r i u sen. lu rechiamo la ordinea dilei.

Dlu Presiedinte. Aducu la cunoscinti'a Sinodului, ca mi-amu tinutu de o datoria de totu s'anta si consciincioasa, cum amu intratu in Eparchi'a noastra, ca sa cautu ce-va si pentru imbunatatirea unoru impregiurari bisericesci, dela care atarna propasirea noastra bisericesca, intelectuala si morala. Si asia amu cautatu cu tote privilegiurile, eum s'aru pote un'a seu alt'a castig'a prin infiintarea unei fundatiuni seu prin nisce colecte de banisiori, cu cari sa cumparamu realitati, seu prin alte mijloce. Nesuie'l'a acest'a a mea au aflatu resunetulu celu mai mangaitoriu pentru mine pretotindenea, la bogati si la seraci, la mari si la mici, asia incatu s'au infiintatu fundatiuni, s'au cumperatu realitati s. a. Si fiindca acest'a nu odata s'a facutu, ci din anu in anu s'a castigatu cate ceva, asia dar fiindu sumele nostre la inceputu mici, m'amu straduitu eu cu ele si amu avutu grija sa le pastrezu; cu sfarsitulu fia-carui anu amu datu socotela Consistoriului si amu scrisu totu pe chartia, — pentru ca charti'a e buna si rabda tote. Asia a datu Domnedieu, ca sementi'a de mustariu a crescutu asia, incatu amu vediatu ca eu singuru nu mai potu lucra,

dar nice ca amu aflatu cu scopu acest'a. Si dupa cumu m'am exprimat inca in Sinodulu din 1850, ca trebuie sa avemu o grija mare pentru averea bisericeii nostre din Transilvani'a, si sa avemu grija sa nu se priimesduiesca, atunci inca s'a hotaritu prin sinodu, sa se infiinteze o epitropia, si sinodulu a si denumitu pre epitropi. Eu dupa impregiurările tempului de atunci m'amu rogatu de Guvernulu de atunci sa incuviinteze constituirea unei epitropii diecesane, insa densulu nu au aflatu cu cale a-mi incuviintia rogarea. Asia amu fostu silitu sa ducu eu, cum amu potutu, greutatea acest'a, si vedindu tempuri mai favoritoare, la an. 1862 m'amu hotaritu sa tinu o conferintia cu barbatii nostri mai alesi din Sabiu, Mireni si Preoti. Pre membrii conferintiei acesteia i-amu postitu sa se dechiare, ore nu aru aproba cugetulu meu, care intr'acolo merge, sa asiediama o epitropia diecesana interimala. Svatuirea acest'a a fostu in 1 Iuliu 1862. Conferintia acest'a unanimu a priimitu cugetulu meu si propunerea mea, si asia dar s'au alesu atunci trei barbati unanimu, unulu din cleru: Dlu Prot. H a n n i ' a, doi din mireni: D. Ioann B r o t e din Sabiu (seu deca vreti din Resinari) si d-lu Senatoru magistratualu din Sabiu Petru R o s c ' a. Acestoru domni amu predatu socotelele mele; de aceea amu pomenitu in programm'a si reportulu meu Epitropi'a acest'a diecesana ca ceva definitivu. Sinodulu sa bine voiesca a hotari; eu din parte-mi gandescu, ca reportulu acest'a acumu deodata se pote priimi numai spre sciintia, caci apoi iarasi voiu reveni la obiectulu acest'a. Totu asia amu facutu si la anulu 1859, crescendu si immultindu-se fundatiunea Franciscu Iosifiana. Prevedindu eu atunci, ca voiu absent'a vreme mai indelungata din Sabiu, — caci era vorb'a de senatulu imperialu immultitu, asia atunci in 1859, prin o conferintia tinuta s'au alesu o epitropia interimala exclusivu numai pentru fundatiunea Franciscu Iosifiana, carea a constatu din Par. Prot. P a n n o v i c i u, Par. Prot. B o d i l l ' a, d-lu Negotiatoriu B e c h n i t i u si d-lu Capitanu supremu B r a n u, care atunci inca era in Sabiu. Va veni si reportulu epitropiei acesteia la tempulu seu la rendu.

Catu interesu au avutu biserice'a, va sa dica reprezentanti'a bisericeii in privint'a institutului clericalu si pedagogicu din Sabiu, se vede din actele sinodului din a. 1850., asia dar era lucru prea firescu sa me luptu si eu incatu voiu vede ca ierta impregiurările mai cu sema banale, ca institutulu clericalu si pedagogicu sa devina din candu in candu intr'o stare mai perfecta. De aceea inca la anulu 1846, candu amu venit eu ania'i'a data in Transilvani'a ca Vicariu generalu, amu renduitu, ca cursulu clericalu in locu de siese luni sa fia de unu anu. La 1851 cursulu clericalu l'amu immultitu la 2 ani, introducendu totodata si unu cursu pedagogicu de unu anu. Dar apoi sporindu in cele de lipsa pentru perfectunarea acestoru doue institute, de la anulu scolaru 1862³, s'a maritu cursulu clericalu inca cu unu anu, va sa dica s'a facutu unu cursu clericalu de 3 ani, si cursulu de unu anu din institutulu pedagogicu iarasi s'au immultitu cu unu anu, si asia s'a facutu si cursulu pedagogicu de doi ani.

Totu in decursulu anului scolasticu 1863 amu compusu o instructiune pentru invetiatori despre didactic'a generala si speciala la tractarea cu scolarii in studiile singuratiche, si amu prescisu de directiva prin o scrisore cu datulu 27 Sept. 1862 instructiunea acest'a. Acesta instructiune este asia dicendu o copia de pe instructiunea regimalu in privint'a scoleloru populare seu capitale. Nou nimicu nu cuprinde in sine, dar cuprinde acomodare practica la impregiurările nostre.

Urméza mai departe, sa ve reportezu in obiectulu Mitropoliei. In anulu trecut amu avutu onore a priimi o chartia

presidiala a înaltei Cancelarii aulice transilvane, prin carea Înaltu-aceleu Presidiu me încunoscintieza, cumca Mai. Sea cu privire la rogarea, carea eu cu mai multi barbati români de legea noastră o-amu asternutu preainaltului Tronu din 15 Martiu 1862, s'au înduratu pregratosu a se dechiară prin autografulu preainaltu din 25 Iunie 1863, ca intentiunea Maiestății Sele este, ca pentru Români de biserică gr. orientala sa se înfiintieze o Mitropolia independente, coordinata cu cea serbăseca; insa mai nainte de a se hotari de către Maiestatea Sea, ca acea metropolia are ase estinde deocamdata numai asupra marelui principatu Transilvani'a, seu numai decâtu acumu și asupra Româniloru de relegea gr. orientala din Ungari'a, Banatu și Bucovin'a?, me provóca pre mine susu laudatulu innaltu presidiu alu Cancelarii aulice transilvane, spre a-mi dá parerea mea in două directiuni, adeca 1) cum gandescu eu sa fia metropoli'a aceea pentru toti Români din Austri'a de relegea noastră, și 2) cum gandescu eu ca aru poté sa fia deocamdata numai o metropolia pentru noi Ardelenii?

La casulu primu, unde voiu dá eu parerea mea despre aceea, ca cum aru fi o mitropolia pentru toti Români de relegea noastră din Austri'a, sa dau deslucire și la urmatoarele întrebări, 1) unde aru fi resiedinti'a Mitropoliei? 2) sa fia unu seu mai multi Episcopi sufragani? 3) unde sa fia resiedinti'a Eppiloru sufragani? cum sa se defiga teritoriile lor? 4) din ce dotatiune seu in ce altu modu sa se procure mijlocele de lipsa pentru metropolia? — 5) sa dau desluciri despre tipulu și modulu, in care aru avé sa se astérna propunerea la Maiestatea S'a in privinti'a alegerei Mitropolitulu și a noului Episcopu? Aceste obiecte mi-au fostu propuse spre deslegare și deslusire de susu laudatulu innaltu presidiu la mandatu Maiestatei Sele. Eu amu ganditu despre lucrulu acest'a destulu, și fiindca insusi presidulu mi dá mie voia sa me consulteze despre obiectulu acest'a cu vr'o câti-va fruntasi de ai nostri, asiá amu si facutu. M'amu consultatu cu barbati din Banatu și Bucovin'a, și din tóte părțile mi s'a descoperitu dorinti'a, ca eu, candu voiu dá parerea mea, sa nu me abatu dela petitiunea colectiva din 1862; eu inca amu fostu convinsu, ca asiá va fi mai bine, și numai in acea directiune amu datu parerea mea la punctele susu numite. Și adeca la punctulu I. „unde aru fi resiedinti'a Mitropoliei? Eu pe bas'a istoriei și pe bas'a fapteloru istorice amu dísu: in Ardélu; și apoi amu spusu pe bas'a concluseru Sinodulu din 1850, unde se dice: Fiindca s'au schimbatu impregiurările politice, ele aducu cu sine, cá si lipsele bisericei sa se acomodeze dupa acelea in privinti'a scaunulu Mitropolitaniu: asiá dar' la Sabiu sa fia.

La punctulu alu 2-lea, câti Eppi sufragani sa fia cari au a se tiné de mitropoli'a acest'a? amu spusu, pre cumu se vede in petitiunea colectiva: in Banatu aru trebui sa fia celu putinu doi, in Aradu iarasi sa remána unulu, și apoi unulu in Bucovin'a; asiá au fostu totdeun'a intielesulu nostru, și acest'a e porunc'a dilei.

La punctulu alu 3-lea „unde aru fi resiedintiele pentru Eppi? amu spusu: in Cernautiu, Aradu, Timisiór'a și Caransebesiu:

La punctulu alu 4-lea „In privinti'a dotatiunei Mitropolitulu, Episcopiloru etc. amu datu parerea mea intr'acolo, ca mai antaiu trebuie sa se adune unu Sinodu, carele sa tracteze lucrulu și sa véda, in câtu polemu noi astadi si in câtu pre venitoriu sa ne facemu mijloce banale, si apoi sa se véda, ca de ce ajutore si pâna unde avemu lipsa de ajutoriu din partea statulu? La întrebarea, ca cumu sa se aléga Mitropolitulu și Eppii? amu spusu cumu e pracs'a bisericei, ca dupa ce se alege Episcopulu, actulu se astérne Maiestății Sele spre denumire și intarire; asiá și cu Mitropolitulu, dupa ce se face alegerea, se astérne Maiestății Sele spre intarirea și spre urmand'a prea inalta denumire.

Totu in anulu trecutulu, pre cumu ne este totororu cunoscutu, s'au intemplatulu o epocha pentru biserică noastră, care totdeun'a bucuria și simtiu de multumita va aretá către toti acei'a, cari au fostu factorii faptei acelei'a frumóse și maretie. Aici intielegu legea dietala din anulu trecutulu, prin care a ajutatu Ddieu sub patrociniulu prea innaltu alu Maiestății Sele gloriosulu nostru Imperatu, ca între celelalte biserici recepte crestine din Tranni'a s'a priimitu și biserică noastră in tocmai cu celelalte egalu indreptatita.

Sciindu eu, ca unu pomu tineru, câtu de frumosu sa fia și câtu de sanatosu, candu se sadesce, are lipsa de o grija nei nterrupta din partea gradinariulu, asiá fiindu și cu treb'a scolara, seu mai de aprópe dicendu cu dascalii scolari, amu aflatu de lipsa a rendui conferintie dascaliescu pe tempulu vacantiei an. 1863 și de bas'a modulu tinerei acestoru conferintie amu gasitu de totu potrivit impregiurárilor noastre metodulu lui Bell și

Lancaster, care cuprinde in sine instructiunea reciproca; va sa dica candu doi amici buni sa intalnescu și sciu între sine ce calități au, unulu lucréza pentru perfectiunea celuilaltu. Asiá amu ganditu și eu, déca asiá poté allá între dascalii nostri câti-va 6—10 harnici, cari sa tina conferintie cu fratii lor și sa le dee o inviatiune in privinti'a acest'a, aru fi bine.

Cautandu eu, amu aflatu 9 insi, in cari amu avutu incredere cu atât'a mai multu, cu câtu întrebându și alte persóne competinti, m'au incredintiatu despre capacitatea lor. Si asiá s'au tinutu conferintie in tomn'a anulu trecutulu, și multiamescu prevedintiei domnedieesci, ca acelea s'au tinutu prea frumosu preste tóta asteptarea mea, adângendu și aceea, ca nu voru remané pre josu urmările cele bune și folositoare, care dupa firea lor voru urmă din lucrările desbatute și deslusite in conferintiele acelea.

Vine rendulu. Domniloru, iarasi la o impregiurare favoritoare și imbucurătoare pentru noi, și adeca, cá sa fia scurtu, la o bunatate nemarginita a Maestății Sele, dar apoi marturisessau și aceea, ca si simtiu de dreptate alu mai multoru barbati de s'atu a facutu, cá petitiunea mea din 1 Novembre 1863, care amu predatu Maiestatei Sele Imperatulu pentru unu ajutoriu din partea statulu, cá sa ne potemu mai bine organizá in privinti'a Consistoriulu, Episcopiei și instituteloru noastre diecesane, sa fia bine priimita de către Maiestatea Sea preinnaltu care s'au înduratu a asigná petitiunea acest'a și a o predá presidulu innaltei Cancelarii aulice transilvane. Innaltu-aceeasi iara fara nicio amanare a luat'o in pertractare, au adus'o inaintea Senatulu imperialu și acolo s'a hotaritu prin votare spre scopurile aceastea, cá sa potemu avé unu Consistoriu, dupacum ceru impregiurările de fatia și lipsele, sa mai limbunatátmu staréa institutulu nostru teologico-pedagogicu, cá sa ni se dee pre totu anulu 25,000 fl. v. a. din cass'a statulu, care suma Maiestatea Sea numai decâtu o-au aprobatu și sancționatu. (Adunarea se radica cu veneratiune și aclama cu entusiasmu. Sa traiésca Maiestatea Sea! 14)

La Sinodulu 1860 amu indreptatu o chartia fundata pe canónele și institutiunile bisericei noastre către Mitropolitulu și Sinodulu episcopescu din Carlotiviu. § 8 M. Sinodulu din 1860), unde niámu descoperitu, in ce tipu dorimu noi înfiintarea unei mitropolii române, și i-amu pofitu și pre Sántile Loru, ca vedindu ad-verulu celu mare din canónele bisericei, nu numai sa nu opacésca dorinti'a noastră, și dupa potintia sa o inainteze Nu avemu nici unu respunsu.

Totu pre bas'a § 10 lit. O. din Sinodulu din 1860 amu indreptatu o rogare către Domnitorulu Principateloru unite romane pentru unu ajutoriu banalu, la carea pâna astadi nu a urmatu nici unu respunsu.

Vine acumu, Dl'oru! totu obiectulu Mitropoliei, pentru ca din partea innaltulu presidiu alu Cancelarii aulice-transilvane amu priimitu insarcinare din 28 Martiu a. c., cá sa însciintiezu Sinodulu nostru de astadi despre otáirea Maiestății Sele din 25 Iunie 1863, despre care amu si amintitu; sa însciintiezu pre Sinodu despre parerea mea, ce amu datu in privinti'a acestei pré innalte decisiuni imperatescu din a. trecutulu, și apoi sa poftescu pre Sinodulu nostru actualu de a-si dá parerea sea in privinti'a directiunei a dóu'a despre Mitropolia, adeca in privinti'a directiunei Mitropoliei numai pentru noi Ardelenii.

Candu vine treb'a la persón'a propria, atunci merge lucrulu fórte greu. — Asiá, dd-loru, numai atât'u pomenescu aci, ca in anulu trecutulu in 1 Februaru 1863, amu cumperatu din propri'a mea se racia (ori déca vretu bogatia) o casa in strada macelariloru sub nr. 15, carea o-amu si scrisu pe numele meu, din cauza căci amu remasu datoriu pentru dens'a cu o summa mai insemnata. Dar acumu, fiindu dator'a acest'a depurata prin mine, si nefindu nici o datoria asupra casei aceleia, asiá pentru toti timpii o inch nu bisericei noastre din Ardélu. (Adunarea se radica; lungi și entusiastice: bravo! sa traiésca! Domnedieu sa tina pre Escellentia Sea!)

Eu d-loru amu gatatu acumu reportulu meu, și asiá eu gandescu, ca deocamdata sa ne rentórcemu la obiectulu Mitropoliei, cá sa facemu prin acest'a indestulare și conclusulu Sinodulu din 1860. Eu cugetu, ca din trei repórte, ce amu facutu in obiectulu acest'a, ati potutu intielege, pâna unde amu ajunsu de 16 ani, cu petitiunea acest'a a noastră. Adeca amu ajunsu acolo, cu Maiestatea Sea in anulu trecutulu s'a înduratu a enuciá, cá sa avemu si noi o Mitropolia nationala in intielesulu canóneloru și institutiuniloru bisericei noastre, carea sa fia coordinata, va sa dica egalu indreptatita cu cea serbăseca.

Insa cá apoi mai departe sa hotarésca ceva Mai. Sea in obiectulu acest'a, la aceea ce aru privi recursulu nostru din 1862, au cerutu deslusire, in două puncte, ceea ce amu amintitu și mai susu.

Eu din parte-mi gandesc, ca sa ne tiermurim la har-
tă presidiala a In. Cancelarie aulico-transsilvane.

D. Puscariu sen. propune 1) că raportul Esc. Se-
le sa se primăscă in protocolu, 2) că sa se faca o adresa de
multiamita către Mai. Sea Imperatulu, și a 3) sa se aduca o
multiamita și Esc. Sele. (Sa trăie-ca! din toate partile.)

P. Protos. Popea se escusa, ca tocmai densulu va
sa faca propunerea următoare, dar crede, ca acestea fiindu
productulu convicțiunei sele, voru fi primite din partea Ven.
Sinodu. Densulu nu se multiamescă cu o simpla manifestati-
une in onora Esc. Sele, ci cu privire la nenumăratele binefa-
ceri, ce le-a reversatu Esc. Sea de 18 ani încôce asupr'a bi-
serice și diecesei acestei nenorocite, sa se faca o adresa
formala de multiamita din partea Sinodului. Densulu inca
acumu doi ani, candu Esc. Sea au predatu fondurile, despre
cari au fostu vorb'a, propusese că pentru neobositele staru-
intie ale Esc. Sele, care mai din nimic'a au facutu ceva, ne a-
flandu la venirea s'a nici baremu unu fundus instructus, sa se
aduca Esc. Sele o adresa de multiamita, a cărei compunere
se și concrediuse P. Prot. Hanni'a, acum dar repetesce pro-
punerea sea.

D. Puscariu sen. modifica partea din urma a moti-
unei sele in favorea motiunei P. Prot. Pope'a.

P. Prot. Hanni'a reflecta la cele dise de P. Proto-
sinchelu, ca in siedinti'a din prim'alu 1863. tomăi densulu au
fostu acel'a, care a adusu Esc. Sele multiamita cea mai calda, ce
i-o dieta anim'a. Dar fiindca propunerea de adresa i-s'a facutu nu-
mal dupa esirea Esc. Sele din siedintia, va sa dica nu in siedintia,
de aceea nu o-a facutu pâna acumu. Se bucura insa din totu
sufletulu, ca întrebarea acest'a se aduce de nou inainte și se
alatura la propunerea facuta, dar' i-aru paré reu, deca P.
Protosingelu aru voi a aduce vr'o incusa asupr'a densului. P.
Pope'a declara, ca n'a voit se acuse pre nimenea, și e
indestulitu, ca P. Hanni'a a constatatulu faptulu asiá, dupa
cumu l'a e-pusu și densulu.

Esc. Sea D. Presiedinte multiamescă pentru a-
dres'a proiectata și se roga a nu se mai face vorba de ea,
ci celu multu a se luá in câte-va cuvinte la protocolu.

D. Onitiu staruiesce pentru adresa.

D. Vis. Romanu propune o adresa de multiamita
catra Maiestatea Sea, alu căruí organu constitutunalu, adica
dieta transsilvana, a proclamatulu indreptalirea egala a biseri-
cei nostre gr. resaritene cu celelalte bisericu.

D. Alduleanu reflecta la acesta propunere, ca deorece legea
dieta, de si e sancționata de Maiestatea Sea, dar' inca nu e
publicata, prin urmare inca nu es sta cá lege: adresa acest'a
sa se amâne pe acelu tempu.

D. Gaitanu redeschide desbaterea asupr'a adresei de
multiamita catra Esc. Sea P. Episcopu, fiindu de parere, ca
de ore ce reportulu Esc. Sele s'a petrecutu la protocolu, a-
siá și motiunea pentru adresa in protocolu sa-si afle locul,
enumeranduse toate binefacerile și nezuintiele Esc. Sele intru
inaintarea bisericu nostre. Cátu pentru motiunea d. Romanu,
se alatura și densulu lângă parerea d-lui Alduleanu.

D. Onitiu. S'a hotaritu a se face adresa in serisu. D.
Alduleanu. Deca s'a hotaritu e bine; deca nu, cere cuventu.

D. Presiedinte repetiesce rogarea sea a se pe-
trece lucrulu cu doue trei cuvinte la protocolu, și mai multu
nimicu.

D. Alduleanu. Eu suntu convinsu, ca nu se afla
nimenea in pré maritulu Sinodu, care se nu fia petrusu de
simtiurile cele mai bune către Esc. Vóstra pentru aceea, ce
ati facutu spre podób'a și fafa bisericu nostre gr. orient.;
prin urmare numai întrebarea aceea póte veni la mijlocu, ca
cumu se dâmu noi expresiunea simtiemintelu nostre: pre
calea protocolulu ori printr'o adresa scrisa catra Esc.
Sea. Eu in privinti'a acest'a me alaturu curatu și sin-
ceru lângă parerea Excellentiei Sele, că-mi vine a
crede, ca acest'a aru semená ca candu noi namu fi aci de
fata cu Excellentia Sea Parintele nostru. Eu amu vedutu
chiaru și la inceputulu deschiderei sinodulu, ca numai de
cátu dupa intrarea Excellentiei Sele au eruptu simtiemintele
nostre in „sa trăiesca!“ entusiastice. Acestu faptu constaté-
za pre deplinu simtiemintele nostre catra Excellentia Sea.
Mai departe s'au propusu din partea dlui Administratoru
Puscariu in legatura cu motiunea dlui Protopopu
Hanni'a de eri recunoscerea nostra pentru multele ostene-
e fatia cu Excellentia Sea, cá sa se ia numai la protocolu.

Acest'a asemenea s'a primitu Vcu unanimitate și este
unu viu faptu constatatulu prin protocolu. Eu asiá cugeta, ca
au fi mai corespundiatoru impregiurárilor nostre, a ne lipi
de parerea Excellentiei Sele și sa ne restringemu pre lângă

declararea recunoscintei și multiamirei nostre numai pe ca-
lea protocolulu, pe calea singurulu organu, care este chia-
matu și pentru venitoru a dá dovada deplina despre aceea,
ce amu simtitu și simtimu fatia cu Excellentia Sea. Si asiá
asiu propune primirea propunerii Excellentiei Sele facuta la
motiunea Parintelui Protosinchelu Pope'a.

Dlu Presiedinte declara, ca intre sine și membrii
Sinodulu este alta relatiune, cá intre mai marii și mai micii
unui oficiu din afara; ca ceea ce a facutu pentru imbunată-
tirea sortii bisericu, a facutu numai cu ajutorulu datu din
partea filoru sei sufletesci, și asiá se roga de nou a se in-
chehá lucrulu prin câteva cuvinte puse la protocolu. Dupa o
reflessiune a Parintelui Protosinchelu Pope'a, ca simtie-
mintele de bucuria și multiamita nu vá sinodulu a le face
numai pentru presinte, ci și pentru venitoru, și ca densulu
modifica dar parerea sea in favorea parerei dd. Alduleanu
și Gaitanu, apoi dupa o propunere a dlui Onitiu: ca obiec-
tulu acest'a sa se pertracteze numai dupa esirea dlui Presie-
dinte; in fine dupa ce dlu Gaitanu repetesce propune-
rea sea: a se petrece lucrulu la protocolu, care remâne pentru
toti veci, și care este orecum trupulu sinodulu,— propune-
rea acest'a se primescă, și asiá obiectulu este terminatu.

Dlu Presiedinte pune acum la ordine harthi'a
inaltei Cancelarie aulice transsilvane in pri-
vinti'a infiintiandei Mitropolii greco-orientale.

Dlu Branu de Lemeny se roga ase ceti harthi'a
și a se aduce la pertractare din punctu in punctu; și urman-
du-se astfelu, și aducendu dlu Presiedinte la ordine
întrebarea 1-a:

ca unde sa fia Mitropoli'a?

D-lu Branu de Lemeny da parerea sea intr'acolo,
ca procederea cea mai potrivita aru fi, cá preluminatulu Si-
nodu sa se enuncie pentru cele dise in privinti'a acest'a de Esc.
P. Eppu: cá adeca Mitropoli'a sa-si aiba resiedinti'a in Trans-
silvani'a și anume in cetatea Sibiului.

D-lu Presiedinte roga pre Sinodulu a se declará
in principiu: ca va o Mitropolia pentru toti Români din Au-
stri'a, ori o Mitropolia partiala? pentruca Excellentia Sea a
respunsu numai la punctulu d'antâiu, ear la punctulu alu doi-
lea, neavendu nici o basa, n'a respunsu.

D-lu Rosc'a recomanda, cá respunsulu Excellentiei
Sele datu inaltei Cancelarie aulice transsilvane, Sinodulu sa-lu
primăscă de alu seu.

Dlu Glodariu dupa câteva cuvinte introductóre:
Adeveratu este, ca resiedinti'a Mitropoliei a fostu pe tempulu
vigorei ei in Belgradu. Acestea suntu fapte istorice, nere-
sturnabile de nimenea. Dar' acumu vine întrebarea; ce ni-o
puse inalt'a Cancelaria aulica transsilvana, cumu sa se con-
stitue biseric'a romanésca resaritena in venitoru? Pentruca
noi Români din tota monarchi'a austriaca amu cerutu pentru
toti Români un'a Mitropolia resaritena. Asiá eu credu, ca noi
cari suntemu aci astadi adunati și infatisiamu numai o parte
a româniloru, desi pe bas'a istoriei amu poté sa ne esprimamu
dorinti'a, totusi din punctu de vedere politicu și dupa impre-
giurările politice sa nu ne aretâmu asiá de eu-eni, séu cu
cuventulu barbaru latinu egoistici, (Iaritate multa); sa lasâmu in-
trebarea despre resiedinti'a Mitropoliei române, ca unde are
sa fia locul ei pâna atunci, pâna candu sa va aduná sobo-
rulu tuturor Româniloru din Monarchi'a austriaca, care sin-
guru este competente a decide despre resiedinti'a Mitropoliei.

Apoi ce se tine de întrebarea a dou'a, crede, cá Sino-
dulu sa se tina strinsu de hotaririle din toate adunările de
mai nainte și sa nu se abata dela ele nici o iota. Sa stea,
dice, Sinodulu pelânga Metropoli'a generala, pentruca P. Epi-
scopu diecesanu este astadi Mitropolitulu alu Transsilvaniei și
nu are lipsa de a se mai proclamá de același.

D. Gaitanu inca e de acea parere, ca numai un'a
mitropolia sa se infiinteze și ca resiedinti'a mitropolitana sa
fia in Transsilvani'a; anume aru dorí, cá deca se póte uní
cu interesele tuturor Româniloru din Austri'a, resiedinti'a
Mitropolitulu sa fia in cetatea, unde reside guberniulu tierei;
ear deca aceste interese nu se potu uní, atunci sa avemu in
vedere numai interesele bisericesci, și pe bas'a acestor'a apoi
sa hotarimu locul, care sa fia resiedinti'a Mitropolitulu.

(Va urmá.)

Principatele române unite.

Motiunea dlui Docanu, reproducă și in diuariulu nostru,
au cadutu cu eclatu. Ministeriulu aduce proiecte preste pro-
iecte și camer'a dupa cum cetimu in diuarele din Romani'a, e
mai activa decâtu ori candu alta data. Unu proiectu momentosu
s'au adusu in dilele din urma, celu alu legeri rurale. Nu a-
vemú inca proiectulu întregu, spre a ne poté dá parerea asu-

pra-i și asiă deocamdata reproducem în privința a acestă din „Convențiune” următoarele:

Principiul admis în legea infaciată de ministeriul actualu este improprierea țieranilor pe pământurile legiuite cu o drepta despăgubire a proprietarilor. Acestea se conprindu în art. 1 și 18.

Art. I. Clac'a (boieresculu), dijm'a, podvedile, dlele de meremetu, carele cu lemne, și alte asemenea însărcinari respunse de țierani proprietarilor de moșie, aceste fia în natura, fia prin îndatoriri banesci, ce tîneu locul clacei, unele sau altele stabilite prin legi, hrisóve, contracte séu invoieli perpetue ori temporale, se desființéza odata pentru totdeun'a în tóta întinderea Romaniei.

Proprietarii de moșie, odata cu desființarea sarcinelor de mai susu ale țieranilor, priimescu pentru acestă o potrivita despăgubire, respunsa și garantata de Statu, în modulu ce se vá statornicéi mai josu.

Art. 18. Pentru desființarea clacei și a celorlalte sarcine, la care pâna acumu au fostu supusi țieranii, asedia-mintele publice, ale căroru venituri întra în cass'a Statului, precumu și proprietarii particulari priimescu despăgubirea garantata prin art. I. alu legi de fatia, în urmatoriulu chiipu:

Pentru desființarea sarcinelor de mai susu, valórea banésca anuale este

a) La unu țieranu, ce are pamentu pentru 4 boi și o vaca, 5 galbini.

b) La acel'a, ce are pamentu pentru 2 boi și o vaca, 4 galbini.

c) La acel'a, ce are pamentu numai pentru sine și o vaca, 3 galbini.

d) Valórea muncii țieranilor din satele de munte de peste Milcovu este aceeași prevediuta prin legea muntelui din 1851, adeca 98 lei cursulu pietei Moldovei.

Despăgubirea totala cuvenita proprietarilor se face prin capitalisarea séu multumirea cu 15 a sumelor mai susu citate.

Asiá dar, proprietarii de moșie priimescu odata pentru totdeun'a urmátórea despăgubire:

a) Pentru sarcinele țieranului, ce are pamentu pentru sine și 4 boi și o vaca, 75 galbini.

b) Pentru sarcinele acelui'a, ce are pamentu pentru sine și 2 boi și o vaca, 60 galbini.

c) Pentru sarcinele acelui'a, ce are pamentu pentru sine și o vaca, 45 galbini.

d) Pentru sarcinele unui țieranu din satele de munte de peste Milcovu 1470 lei, cursul u Moldaviei, sau 39 galbini și dúuedieceri.

e) În acestă-si proportiune, se otarésce și despăgubirea pentru sarcinele țieranilor de pe acele moșie strimte (Art. 7 alu acestei legi) unde ei au mai pucinu pamentu de câtu acelu ce li se acórda de cátra legile anteriórie.

f) Acolo unde prin invoieli de mai înainte incheiate, clac'a și dijm'a suntu schimbate în dare banésca, servesce dreptu norma despăgubirei datorite, sum'a anuale contractata, immultita cu 15.

„Romanulu” dela 23/3 esprima temerea, ca desbaterea cestiunei rurale va luá dimensiuni mari, din cauza ca pasiunile inca si-au rolulu loru intr'ens'a. Speramu ca Camer'a Romaniei va sci sa pretiúesca însemnatarea cestiunei. Déca ea va resolve spre multumirea natiunei cestiunea rurala și e-lectorala, s'au salvatu inaintea natiunei și inaintea Europei. Din contra se va face respundiátóre pentru viitoriulu țierei si-si va dá ins'a testimoniulu de afirmatiune, ca dens'a e o coalitiune monstrúosa de nisee oligarchi egoisti.

Guvernulu au cerutu unu bugetu pentru infiintarea unor castre (lager) la Focsiani pe primavér'a fiitóre.

Prospectu politicu.

În mai multi numeri ne-amu silitu a aretá netemeinici'a sciriloru respandite despre focariile revolutiunarie din pregiurulu nostru. Diuarele vienesé nu incéta in sa a ne aretá cénfiscári de arme la cutare și la cutare margine a imperiului, în eutare și cutare orasiu séu cetate, ba unele atát'a au fostu de impinse între fantasmele de revolutiuni, încátu și nobilulu faptu alu Romaniei, în favorea celoru lipsiti din Banatu și Ungari'a nu s'au rusinatu alu îmbracă în suspiciuni daunose pentru acei lipsiti.

Sa prespunem in sa, ca voru fi și ómeni de acei'a, cari domniti de unu temperamentu mai viu și miscati de vre o pasiune, aru cercá a pune în lucrare vre o rescóla, nu potemu in sa crede ca focariulu loru și l'aru aflá tocm'a în Romani'a. Acést'a este satula de bantueli politice venite din a-fara, și o vedemu astadi ca cauta liniscea spre a se poté consolidá în interiorulu seu. Potemu privi dara tóte sci-

rile neliniscitóre din acea parte ca nisee reu voitóre, și nimic'a mai departe.

Înarmările ce se facu în Romani'a, suntu, dupa cumu sau potutu convinge ori ce omu asediatu la minte, pentru sustinerea liniscei și ordinei, ce aru poté fi conturbata de din launtru și dinafara.—

Credemu, ca în scurtu tempu vomu avé linisce de alarme resboiése, pentruca esplicatinnile, cari se incepu a fi date ealatoriei lui Garibaldi la Londonu, suntu de natura pacifica. Se dice adeca, ca întreprinderea aceste calatorii e numai o schimbare de aeru politicu, carea o doresce eroulu italianu cu atát'a mai multu, cu câtu elu au incetatu de a mai pune pretiulu care-lu punea mai nainte pe entusiasmulu poporulu seu, și s'au convinsu ca încercările lui aru dá numai apa pe mór'a diplomatiei, care e anca destulu de puterica.

Franci'a lucra neveditu din respoteri la realisarea sufragiulu universalu în ducatele Schleswig-Holstein,—o mesura carea realisandu-se nu aru fi placuta neci poteriloru mari germane, nici Angliei.

Germani'a, încátu transpare prin diuarele National-Vereinulu, se vede a fi invoita cu sufragiulu și se vede asiá dara, ca capulu acelui Nationalu—Verein au fostu însărcinatu de a-lu esoperá. Germani'a a iá dara si-au plecatu capulu inaintea politiceii franceze în momentul, candu poterile ei mari versau sânge în numele ei.

Spre confirmarea celoru díse ne vine inaintea o depesta din Alton'a, dupa carea locuitorii celoru dúoue ducate protestéza în contr'a vre unei otarári definitive în sórtea țieriloru loru fára de a fi ei întrebati. Candidatulu loru se vede a fi Fredericu de Augustenburg, care e totdeodata și protegiatulu lui Napoleonu.

Mai nou dela Sinodu.

Eri Sâmbata la 2 $\frac{1}{2}$ óre dupa amédi, dupa o siedintia grea și ostenitóre de 5 $\frac{1}{2}$ óre, Sinodulu Bisericeii resaritene transilvane si-a terminatu lucrările. Incheierea a fostu frumósa, pacifica, armoniósá, cá si începutulu. Esc. Sea Par. Episcopu diecesanu multiami „fratiloru și fiiloru” sei sufletesci pentru sprijinire, Par. Archimandritu P o p a s u multiami Escel. Sele pentru inti-lépt'a conducere. — Máne doxologia. Membrii parte mare au și plecatu spre casa.

Nr. 3—3

Publicare

de concursu literariu la premiele Rosetti.

Este unu adeveru probatu prin esperiintia: ca traducerea în limb'a materna—cea nimerita a autoriloru classici este pe de o parte mediulu celu mai eficace, spré a inaintá cultur'a unei limbe viue. éra pe dealt'a lectur'a cea mai sanatósa, ce se póte oferí unui poporu fára multa literatura natiunale.

D. Conte S c a r l a t u R o s e t t i, petrunsu de acestu adeveru, a sciutu ce ne lipsesce, candu în 21 Maiu 1860. s. v. a depusu la subscris'a Eforia, pe lângá alte dúoue premie de câte 240 f. v. a. destinate pentru traducerea lui Svetoniu și a lui Jornandes și alu treilea de 1000 f. v. a. dimpreuna cu fructulu de 4 ani pentru traducerea lui Tacitu.

De órece terminulu prefíptu, publicatu prin diuarie, pentru traducerea scripturiloru lui Tacitu ce existu, cum su: agrícola, Germania, Istoria și anuale, se apropia a se implini la 21 Maiu 1864. s. v. subscris'a Eforia, conformu obligamentulu seu fatia cu laudatulu Conte, se grabesce cu acést'a a provocá pe acei'a diu DD. Literati románi, cari concurendu voru fi tradusu numitele opuri Tacitane séu unulu ver altulu dintr'ensele, sa binevoiésca a-si tramite traducerile francate la subscris'a Eforia pâna la 21 Maiu 1864 st. v. în modulu usitatu, adeca insotindu-si Manuscrisele de o epistola sigilata, pre a cărei'a copérta sa stea scrisu unu Moto órecare, éra înlaintru numele și locuinti'a Concurintelui.

Manuscrisele incurse se apretiuiescu printr'o Comisiune de trei membrii competinti.— Resultatulu atátu în privinți'a lui Tacitu, câtu și a celoralalti doi autori, dimpreuna cu parerea aprobátóre séu desaprobátóre a Comisiuniloru se voru aduce prin diuarie la cunoscenti'a on. publicu la timpululu seu.

Efori'a scóleloru romanesci ortodocse. Brasiovu 10/22 Martiu 1864.

Burs'a din Vienn'a 25/6 April. 1864.

Metalicele 5%	73 30	Actile de creditu	186 60
Imprumulu nat. 5%	81 35	Argintulu	115 50
Actile de banca	773	Galbinulu	5 53